

Een stedelijke visie op de leefbaarheid(aanpak) in Amsterdam

Amsterdams Volkshuisvestingsoverleg

Uitwerking in het kader van de
Beleidsovereenkomst Wonen Amsterdam
2001-2002

Amsterdams Volkshuisvestingsoverleg
februari 2002

Uitgave: Stedelijke Woningdienst Amsterdam

Redactie: I. Westerterp, J. Montauban

Ontwerp: J. de Wringer

Fotografie: J. Boeve (HH), M. Carstens (HH), P. Post (HH)

Druk: MultiCopy Amsterdam

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Hoofdstuk 1	
De stedelijke Visie op Leefbaarheid	7
1.1. Inleiding	7
1.2. De Amsterdamse leefbaarheidsaanpak gewogen	8
1.3. De stedelijke visie op leefbaarheid in Amsterdam, inhoud en afbakening	9
1.4. Visie op stedelijke rol in de aanpak van leefbaarheid in Amsterdam	13
Hoofdstuk 2	
Een Amsterdams Peil voor leefbaarheid: basisniveaus voor schoon, heel en veilig	15
2.1. Inleiding	15
2.2. Het kader: de (semi)-openbare ruimte, beheer en onderhoud	18
2.3. De invulling van de basisniveaus schoon, heel en veilig	21
Hoofdstuk 3	
Prettig Samenleven en voorzieningen: indicatoren	27
3.1. Inleiding	27
3.2. De indicatoren	28

Hoofdstuk 4	
Een stedelijke kennisinfrastructuur voor leefbaarheid	31
4.1. Inleiding	31
4.2. Het Kennisnetwerk Amsterdam	32
Hoofdstuk 5	
Stedelijke monitor en rapportage	35
5.1. Inleiding	35
5.2. Uitwerking monitor en rapportage over leefbaarheid	36
5.3. Functie stedelijke monitor en rapportage	37
Bijlage 1	
Activiteiten en verantwoordelijkheidsverdeling leefbaarheid	39
Bijlage 2	
Toelichting beoordelings-normeringsmethode voor schoon	41
Bijlage 3	
Toelichting op systematiek voor verharding, groen en veiligheid	46

Voorwoord

Voor u ligt “Een stedelijke visie op de leefbaarheid(aanpak) in Amsterdam” van de partijen vertegenwoordigd in het Amsterdams Volkshuisvestingsoverleg (het AVO). Deze visie is de uitwerking van afspraken die het AVO heeft gemaakt in de stedelijke “Beleidsovereenkomst Wonen Amsterdam 2001-2002”.

Gekozen is voor een afbakening van het begrip: Leefbaarheid omvat de aspecten schoon, heel, veilig en prettig samenleven. Het AVO wil zich inzetten voor een stedelijke bijdrage in de aanpak van deze aspecten. In “Een stedelijke visie op de leefbaarheid(aanpak) in Amsterdam” wordt een aantal speerpunten voor zo’n stedelijke bijdrage uitgewerkt.

Wij hopen dat onze visie een impuls kan geven aan de betrokkenheid bij iedereen die lokaal of stedelijk betrokken is bij de leefbaarheid(aanpak) van onze stad.

Namens het Amsterdam Volkshuisvestingsoverleg,

Directeur van de
Stedelijke Woningdienst Amsterdam,

A.J.J. Vos

Hoofdstuk 1

De stedelijke Visie op Leefbaarheid

1.1. Inleiding

In de "Beleidsvereenkomst Volkshuisvesting Amsterdam 1998-1999" hebben de partijen van het Amsterdams Volkshuisvestingsoverleg (AVO) het thema leefbaarheid op de agenda gezet. Het expliciet benoemen van leefbaarheid in deze Beleidsvereenkomst valt te plaatsen in landelijke ontwikkelingen waarbij corporaties leefbaarheid als prestatieveld toegewezen hebben gekregen. Een tweede aanleiding is de omwenteling die in de subsidiestromen heeft plaatsgevonden, nl. die van volkshuisvestingssubsidies naar stedelijke vernieuwingsubsidies. In de "Nota Stedelijke Vernieuwing Amsterdam" nemen inrichting, beheer en leefbaarheid van de openbare ruimte een centrale plaats in.

De AVO-partijen hebben in de "Beleidsvereenkomst 1998-1999" de intentie uitgesproken om een gezamenlijke visie op leefbaarheid te ontwikkelen. In de "Beleidsvereenkomst Wonen 2001-2002" is afgesproken dat in het najaar 2001 een gezamenlijke visie op de leefbaarheid gereed is. Ook is afgesproken daaraan een aantal nadere afspraken te koppelen over organisatorische voorwaarden die partijen uit de stadsdelen moeten stimuleren om hun aanpakken van leefbaarheid (verder) te ontwikkelen. Bij het uitwerken van die afspraken wordt de verantwoordelijkheidsverdeling zoals aangegeven in discussienotitie "Leefbaarheid" van de

Federatie (1997, zie bijlage 1) als uitgangspunt gehanteerd.

1.2. De Amsterdamse leefbaarheidsaanpak gewogen

Om bouwstenen voor de visie op leefbaarheid te verkrijgen is er een onderzoek uitgevoerd door het bureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners samen met de Katholieke Universiteit Brabant naar de Amsterdamse leefbaarheidspraktijk (Paul van Soomeren en Pieter Tops, "De Amsterdamse Leefbaarheidsaanpak gewogen", juni 2000). Het onderzoek analyseert een aantal leefbaarheidsprojecten in de stad en gesprekken met sleutelpersonen van lokale partijen betrokken bij de leefbaarheidsaanpak. De uitkomsten en conclusies zijn besproken in een "Stadsdebat over Leefbaarheid" in Amsterdam (oktober 2000) en luiden:

- Leefbaarheid is een begrip dat door verschillende beleidsvelden en partijen (volkshuisvesting, milieu, welzijn, onderwijs, e.d.) verschillend wordt benaderd en ingevuld. De gezamenlijke visie van de partijen dient daarom in ieder geval te bestaan uit een afbakening van het begrip leefbaarheid. Het zich uitspreken over de breedte van het begrip geeft de partijen houvast om de aspecten te benoemen waarvoor zij zich willen inzetten, en waarop zij aanspreekbaar zijn.
- De Amsterdamse leefbaarheidsaanpak mist een centraal hart: volgens partijen is te weinig sprake van een balans tussen decentraal en centraal. Aanbevolen wordt om de uitvoering van de leefbaarheidsaanpak decentraal in de stadsdelen te leggen dan wel te houden, maar daarnaast ook op stedelijk niveau een aantal ondersteunende, coördinerende, afstemmende, visievormende en/of regisserende functies te leggen.
- In een gezamenlijke visie zouden de centrale stad en

andere stedelijke partijen hun rol en bijdrage aan de aanpak van de leefbaarheid in Amsterdam (opnieuw) moeten ontwikkelen.

- Eén Amsterdamse leefbaarheidsaanpak bestaat niet, het is een praktijk van 'laat duizend bloemen bloeien'. Amsterdam kent geen eigen begrippen en beelden zoals het Opzoomeren en de Opzoomerdagen in Rotterdam. Meer centrale aandacht kan ondersteunend en zeer stimulerend werken. Amsterdam mist een centrale plek waar kennis en mensen bijeenkomen en vanwaar uit aansprekende verhalen en beelden kunnen ontstaan.

Op basis van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport "De Amsterdamse leefbaarheidsaanpak gewogen" hebben de AVO-partijen hun gezamenlijke visie op de leefbaarheid en de overige afspraken over leefbaarheid uit de "Beleidsvereenkomst Wonen Amsterdam 2001-2002" uitgewerkt.

Deze visie en de afspraken zetten het stedelijk kader voor de leefbaarheidsaanpak in Amsterdam neer: waar willen we naar toe met de aanpak van leefbaarheid, welke rol pakken de partijen op stedelijk niveau op en hoe stemmen zij dit af met de betrokkenen op het decentrale niveau.

In de volgende paragraaf presenteren de AVO-partijen hun afbakening van het begrip leefbaarheid.

1.3. De stedelijke visie op leefbaarheid in Amsterdam: inhoud en afbakening

Een leefbare buurt is van grote betekenis voor de kwaliteit van het wonen in een grote stad. De kwaliteit van de woon- en leefomgeving telt sterk mee als factor die het woongenot van de Amsterdammers bepaalt. In de aanpak en inzet voor de leefbaarheid op straatniveau ligt de sleutel tot het bereiken

van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

De leefbaarheid hoort daarom hoog op de agenda te staan van partijen zowel op stadsdeelniveau als op stedelijk niveau; iedere partij moet aanspreekbaar zijn op zijn rol.

Verschillende beleidssectoren hebben het begrip leefbaarheid een invulling gegeven. Hierbij was de invalshoek in de regel het eigen beleidsterrein (milieu, welzijn, openbare ruimte, beheer, openbare orde, volkshuisvesting). Maar voegen we al deze definities bij elkaar dan ontstaat al gauw een containerbegrip die het totale menselijke geluk lijkt te omvatten. Zo'n brede definitie maakt echter onduidelijk wie waar nu voor verantwoordelijk is: wie is nu aanspreekbaar voor welk aspect van leefbaarheid? Daarom hebben de AVO-partijen voor een afbakening gekozen waarbij het domein van het wonen als invalshoek is genomen. Gegeven deze afbakening kan het begrip leefbaarheid worden ingevuld. Er bestaat overeenstemming dat de volgende aspecten en activiteiten tot leefbaarheid worden gerekend:

- schoon: alle activiteiten die gericht zijn op het schoon houden van de stad, met name woongebouwen en woonomgeving;
- heel: alle activiteiten die gericht zijn op een goed functionerend gebruik en onderhoud van objecten in de stad, met name in de gebouwde omgeving en de buitenruimte. Hieronder vallen ook alle initiatieven om de stad qua ontwerp en inrichting een mooier en duurzamer uiterlijk te geven;
- veilig: alle activiteiten die gericht zijn op een vergroting van de veiligheid van bewoners, met name op het terrein van criminaliteit en verkeer;
- prettig samenleven: alle activiteiten die ten doel hebben om de kwaliteit van het samenleven van bewoners te verbeteren, met name op straat, -buurt en wijkniveau. Hieronder vallen

bijvoorbeeld initiatieven die het woongedrag van bewoners problematiseren en proberen enige ordening aan te brengen in gewenst en ongewenst woongedrag van bewoners (portiekgesprekken, woonregels, overlastbestrijding) maar ook initiatieven die de contacten tussen bewoners op een prettige wijze bevorderen (buurtfeesten, wijkdiners, spelactiviteiten). Ook de buurtvoorzieningen waar deze activiteiten fysiek kunnen plaatsvinden spelen hierbij een rol.

Schoon, heel en veilig

Zoals van Soomeren en Tops in hun onderzoeksrapport stellen vormen schoon, heel en veilig de noodzakelijke basis van het begrip leefbaarheid. Dit wordt door de AVO-partijen onderschreven. Een goed onderhouden en verzorgde omgeving bevordert niet alleen het welbevinden van bewoners, maar zijn ook de aspecten waar de overheid en de corporaties een speciale verantwoordelijkheid hebben. Zij kunnen daarop door elkaar en door bewoners aangesproken worden. Daarin ligt dan ook de motivering voor de partijen om tot een aantal stedelijk gedragen basiskwaliteitsniveaus voor schoon, heel en veilig te komen (zie hoofdstuk 2).

Prettig samenleven

De partijen nemen in hun afbakening van het begrip leefbaarheid ook het aspect prettig samenleven mee. Stadsdelen, corporaties en andere instellingen in de buurt realiseren zich dat de kwaliteit van het samenleven voor bewoners net zo hard meetelt in het uiteindelijke oordeel over de leefbaarheid van een buurt. In buurten waar bewoners elkaar kennen, waar men elkaar durft aan te spreken, kortom waar men zich thuis voelt, oordeelt men ook vaak positiever over de onderhoudstaat.

De activiteiten om het aspect prettig samenleven te bevorderen zijn echter van een wat andere orde dan activiteiten rondom schoon, heel en veilig.

Daarom is een (minimaal-) geldende 'kwaliteitsnorm' lastig te bepalen voor prettig samenleven. Immers, bewoners kunnen heel verschillende opvattingen hebben over hoe zij met burens om (willen) gaan. Leeftijd, inkomen, levensstijl en andere factoren oefenen invloed uit op de mate en wijze van betrokkenheid bij burens en buurt.

De een brengt veel tijd door in z'n huis of buurt, en hecht aan een intensief contact met burens. Anderen hebben er genoeg aan om hun burens, wanneer ze die tegenkomen, te groeten. De een neemt actief deel in overlegstructuren of buurtprojecten, de ander ziet z'n buurt eerder als consumptiegoed.

Ten tweede moeten initiatieven die positief bijdragen aan het samenleven/wonen uit de bewoners zelf komen. Het is de taak van het stadsdeel en andere professionele organisaties om die initiatieven ruimte te geven en te stimuleren. Overigens onderkent het AVO ook het belang van betrokkenheid van bewoners in relatie tot schoon, heel en veilig: een betrokken buurtbewoner houdt z'n eigen buurt schoon/heel en spreekt anderen daar eerder op aan¹.

In hoofdstuk 3 werken de AVO-partijen het aspect prettig samenleven verder uit.

¹ Sociale relaties in buurten bepalen leefbaarheid en veiligheid,

In: Vitale Stad nummer 12, december 2000

De weggelaten aspecten uit de AVO- afbakening van leefbaarheid: integraal of sectoraal?

De gekozen afbakening van leefbaarheid maakt dat aspecten als gezondheid, welzijn, werk, inkomen en onderwijs niet tot het domein van het wonen worden gerekend. Hiermee is absoluut niet gezegd dat deze aspecten geen invloed uitoefenen op de leefbaarheid in een buurt. Bij een analyse van de leefbaarheidsituatie in buurten is, zoals ook bij het grotestedenbeleid, een samenhangende benadering van een buurt nodig. Bij een analyse kunnen allerlei oorzaken aan het licht komen variërend van een slechte gezondheid, taalachterstanden, slechte woningen, slechte eerstelijnsvoorzieningen tot aan een vervuilde en verloederde omgeving. Het formuleren van een aanpak van leefbaarheid in een buurt begint echter met het op peil brengen van de aspecten schoon, heel, veilig en prettig samenleven.

1.4. Visie op stedelijke rol in de aanpak van leefbaarheid in Amsterdam

In de "Beleidsovereenkomst Wonen Amsterdam 2001-2002" hebben de partijen afgesproken om - mede voortvloeiend uit de visie op leefbaarheid - de rol en bijdrage op het centrale niveau uit te werken in een aantal speerpunten. Dit heeft vorm gekregen in achtereenvolgens:

- een Amsterdams peil voor leefbaarheid: basisniveaus voor schoon, heel en veilig (hoofdstuk 2);
- indicatoren voor prettig samenleven (hoofdstuk 3);
- een kennisinfrastructuur voor leefbaarheid (hoofdstuk 4);
- stedelijke monitor en rapportage (hoofdstuk 5).

Er wordt bij de uitwerking van deze speerpunten een centraal-stedelijke rol en bijdrage geformuleerd voor de aanpak van leefbaarheid. Aangesloten wordt bij de aanbeveling uit het onderzoek om de uitvoering van de leefbaarheidsaanpak decentraal in de stadsdelen te leggen. Maar daarnaast wordt per speerpunt een specifieke rol voor het stedelijk niveau geformuleerd.

Hoofdstuk 2

Een Amsterdams Peil voor leefbaarheid: basisniveaus voor schoon, heel en veilig

2.1. Inleiding

In de "Beleidsvereenkomst Wonen Amsterdam 2001 - 2002" hebben de AVO-partijen afgesproken om als onderdeel van de stedelijke visie op de leefbaarheid in Amsterdam te komen tot een aantal kwalitatief goede basisniveaus voor schoon, heel en veilig.

Uitgangspunt is dat de primaire verantwoordelijkheid voor deze aspecten ligt bij de partijen op het lokale niveau: de stadsdelen, de corporaties, lokale organisaties en de bewoners. Op dat niveau vinden activiteiten op gebied van beleidsvorming, beheer, onderhoud van de openbare en semi-openbare ruimte plaats. De primaire rol op stedelijk niveau is om de lokale partijen bij hun aanpak te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen. Een van de invullingen van die rol bestaat uit het formuleren van een aantal basisniveaus voor schoon heel en veilig. Met een aantal concreet omschreven basisniveaus voor schoon, heel en veilig wil het AVO een kader aanbieden aan alle betrokkenen op lokaal niveau die samen werken aan (een van) deze leefbaarheidsaspecten. Die basisniveaus moeten opgevat worden als door stedelijke volkshuisvestingspartijen gedragen kwaliteitsnormen voor het schoon zijn, de onderhoudsstaat en de veiligheid op straat.

Waarom stedelijke basisniveaus voor schoon, heel, veilig?

De praktijk in gemeenten bij het maken van beheerplannen en onderhoudsprogramma's voor de openbare ruimte is dat er weinig gewerkt wordt met niveaus of normen voor kwaliteit. Dat wil zeggen dat expliciete bestuurlijke uitspraken over het gewenste kwaliteitsniveau van die openbare ruimte (schoon, heel, veilig) ontbreken.

Dat is ook de praktijk in Amsterdam. Uit een inventarisatie bij een aantal stadsdelen is gebleken dat de 'input' (dat zijn de beschikbare budgetten voor reiniging, beheer en onderhoud van de openbare ruimte) vaak als uitgangspunt wordt genomen. Gegeven het budget dat een stadsdeel beschikbaar heeft wordt de intensiteit en frequentie van onderhoud bepaald. Kwaliteit voor schoon, heel of veilig zijn dan meer een afgeleide. Bij het bepalen van kwaliteitsniveaus ligt bovendien vaak het primaat bij de beheerders zelf en niet bij het bestuur.

Als expliciete en concreet omschreven kwaliteitsniveaus ontbreken is het lastig voor betrokkenen om te beoordelen of beheerinspanningen van de verantwoordelijke partij - in dit geval het stadsdeel - voldoende dan wel effectief zijn. Datzelfde geldt in het geval van semi-openbare gebieden zoals portieken, galerijen of binnentuinen, waar de eigenaar (de corporatie) de eerst verantwoordelijke is.

Lokale partijen zouden moeten streven naar een werkwijze waarbij niet de 'input' (het geld) maar de 'output' (resultaat = de gewenste kwaliteit) het uitgangspunt is voor het beheer. In een output gerichte werkwijze stelt het stadsdeel bestuurlijk gewenste kwaliteitsniveaus voor aspecten van de openbare ruimte vast. Aan de hand daarvan moeten beheerders bepalen

welke onderhoudsmaatregelen (met als resultante het onderhoudsniveau) er nodig zijn om die kwaliteitsniveaus te halen en te behouden. Die onderhoudsmaatregelen kunnen vertaald worden in kosten voor beheer en onderhoud. Het bestuur zal die kosten tegen het kwaliteitsniveau afwegen en besluiten over het budget voor beheer en onderhoud van het stadsdeel.

Door het uitdragen van een stedelijk kader voor basis- (kwaliteits)niveaus voor schoon, heel en veilig kan worden gestimuleerd dat er een omslag in denken van inputgericht naar outputgericht beheer van de (semi)-openbare ruimte bij lokale partijen plaatsvindt. Het AVO ziet het toepassen van deze basisniveaus primair als middel om de communicatie te vergemakkelijken:

1^e binnen de stadsdeelorganisatie: tussen politiek, bestuur en de beheerders;

2^e tussen de partijen in een stadsdeel: het stadsdeel, de corporatie(s), winkeliers/ ondernemers(organisaties) en de bewoners(organisaties).

De opzet van de uitwerking van de basisniveaus

In enkele gemeenten en in enkele stadsdelen in Amsterdam komt de ontwikkeling op gang naar een meer door output (gewenste kwaliteitsniveaus) gestuurd beheer en onderhoud. Er wordt gebruik gemaakt van landelijk ontwikkelde methoden. Bijvoorbeeld een methode voor het bepalen en meten van schoonheidsgraden (Stichting Schoon Nederland), of een technische meetmethode voor de staat van onderhoud van wegen, fietspaden en trottoirs (de CROW-systematiek). Behalve de meer technische meetmethoden zijn er aanvullende methoden die de beleving van gebruikers/bewoners als

maatstaf nemen. Bij het uitwerken van basisniveaus voor schoon, heel en veilig in de paragrafen hierna worden de toepassingen van deze methoden in de stadsdelen en in andere gemeenten als inspiratiebron gebruikt.

In paragraaf 2.2. wordt eerst het kader in beeld gebracht dat voor het uitwerken van basisniveaus voor schoon, heel en veilig van belang is. Het gaat om het werkingsgebied (op welke delen van de openbare ruimte hebben de basisniveaus betrekking) en om welke gebieden binnen de openbare ruimte. Vervolgens worden in paragraaf 2.3. de basisniveaus voor de drie aspecten van leefbaarheid - schoon, heel en veilig - ingevuld.

2.2. Het kader: de (semi)-openbare ruimte, beheer en onderhoud

Afbakening openbare en semi-openbare ruimte

De openbare ruimte is alle buitenruimte die voor iedereen toegankelijk en bruikbaar is. De openbare ruimte bestaat uit:

- verhardingen (asfalt en elementen);
- groen (bomen, heesters, gazon, speelplaatsen);
- straatmeubilair;
- water;
- openbare verlichting;
- ondergrondse infrastructuur;
- civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, viaducten);
- gewone kunstwerken en fonteinen.

Het beheer en onderhoud van de meeste van de bovengenoemde onderdelen is de taak van de stadsdelen. De openbare verlichting, ondergrondse infrastructuur en het water

(minus een beperkt aantal taken voor het stadsdeel) vallen onder het beheer van de centrale stad.

Naast de openbare ruimte is in een stadsdeel semi-openbare ruimte aanwezig: alle binnentuinen en binnenplaatsen, de galerijen en portieken van een flatgebouw. Deze ruimtes vallen onder het beheer van de sociale of particuliere verhuurder.

Tot het werkingsgebied voor de basisniveaus schoon, heel en veilig behoren zowel de openbare ruimte als de semi-openbare ruimte. Deze keuze is gemaakt omdat de afspraak over basisniveaus in de Beleidsovereenkomst door zowel overheid als corporaties en bewonersorganisaties is gemaakt. Iedere partij op lokaal niveau heeft dus een verantwoordelijkheid voor het 'halen' van een basisniveau en kan elkaar daarop aanspreken. Vervolgens is gekozen om uitsluitend de terreinen 'verharding' en 'groen' te nemen waarvoor de basisniveaus van toepassing zijn. Deze terreinen bestrijken het grootste deel van de openbare ruimte. Uiteraard kunnen de lokale partijen zelf besluiten om ook voor de andere elementen te komen tot gewenste kwaliteitsniveaus.

Differentiatie naar gebieden

De openbare ruimte bestaat uit allerlei soorten gebieden die verschillen in functie en intensiteit van gebruik. De omgeving van een winkelcentrum verschilt bijvoorbeeld van een industrieterrein of kantoorterrein. Het ene gebied wordt zeer intensief gebruikt door allerlei soorten mensen en het andere alleen door de week en door werknemers. Het ene gebied vervuult daarom sneller dan het andere en zou bijvoorbeeld vaker gereinigd moeten worden om dezelfde schoonheidsgraad

te bereiken. Gekozen is voor het hanteren van een differentiatie in basisniveaus voor schoon, heel en veilig per gebied. Onderscheiden worden:

- de hoofdwegen;
- de woonwijken;
- de stads(deel)centra;
- de omgeving van wijkvoorzieningen;
- de kantoorterreinen;
- de industrieterreinen;
- de parken.

Inrichting, beheer en onderhoud

Nota's van gemeenten en stadsdelen over kwaliteit richten zich doorgaans exclusief op ontwerp en inrichting. Het gaat om inrichtingsprofielen, inrichtingselementen en te gebruiken materialen indien een gebied wordt aangelegd dan wel opnieuw wordt ingericht. Het AVO kiest ervoor om zich hier primair te richten op beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het formuleren van ambities over de kwaliteit na (her)inrichting van gebieden moet doorklinken in de ambities over het in stand houden van die kwaliteit door middel van beheer en onderhoud.

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte worden vaak in één adem genoemd, maar zijn in feite twee verschillende activiteiten. Beheer omvat alle activiteiten om de openbare ruimte in goede staat te houden en aan haar doel te laten beantwoorden. Behalve onderhoudswerkzaamheden gaat het om activiteiten als toezicht en handhaving, het behandelen van klachten, en het opzetten en bijhouden van beheersystemen. Onderhoud kan worden verdeeld in dagelijks (= klein of klachtenonderhoud), groot onderhoud (= verlengen van de

levensduur van een constructie) en vervanging. Om basisniveaus voor schoon, heel en veilig te realiseren (output) kunnen alle bovengenoemde activiteiten binnen beheer en onderhoud worden ingezet (input). Het is aan de stadsdelen en de corporaties om de intensiteit en frequenties van deze activiteiten te bepalen.

2.3. De invulling van de basisniveaus voor schoon, heel en veilig

In deze paragraaf worden de aspecten van leefbaarheid uitgewerkt en geconcretiseerd in basisniveaus per gebied binnen de (semi)openbare ruimte.

Schoon

Amsterdam heeft in de ogen van burgers en buitenstaanders vaak twee gezichten: een leuke, gezellige maar soms ook een vieze en rommelige stad. Zaken als zwerfvuil, hondenpoep, afvalzakken en -bakken op straat terwijl de reiniging net is geweest, staan in de top 10 van Amsterdamse ongenoemens. Het schoonmaken en schoon houden is daarom een terugkerend onderwerp van discussie tussen stadsdelen, corporaties, ondernemers, winkeliers en bewoners. In de stadsdelen zijn allerlei maatregelen beproefd op het gebied van de huisvuilinzameling, grofvuilinzameling, de straatreiniging, de inzet van milieupolitie, de aanpak van graffiti aan gebouwen en portieken (bijvoorbeeld door woningcorporatie Olympus), publiekscampagnes (bijvoorbeeld door stadsdeel Westerpark: Schoon is gewoon) enzovoort.

Bij "schoon" gaat het om de mate van aanwezigheid van zwerfvuil (ook wel veegvuil) genoemd en hondenpoep. Met de

methode van Stichting Nederland Schoon (SNS) worden deze aspecten samengevat in zogenaamde schoonheidsgraden. In een aantal stadsdelen wordt deze methode al toegepast bij de reinigingswerkzaamheden. In bijlage 2 wordt de methode van SNS toegelicht aan de hand van foto's van schoonheidsgraden in de openbare ruimte.

Heel

Het aspect "heel" heeft betrekking op de verhardingen (dat wil zeggen wegen, straten, fietspaden en trottoirs), de groenvoorzieningen, het straatmeubilair en de speelterreinen. Burgers storen zich aan opgebroken straten, gaten in de weg en aan zitbanken of speeltoestellen die verwaarloosd zijn. Dat de gemeente dit goed onderhoudt wordt als de normaalste zaak van de wereld beschouwd. Minstens zo veel belang wordt gehecht aan een goed onderhoud aan de (woon)gebouwen. De prioriteiten van de burgers bij het aspect "heel" leveren in de praktijk nogal eens confrontaties op met de technische criteria en de harde plannings van de beheerders. Aanzetten om de inbreng van de burgers een plaats te geven in de beheerplanning zijn er in de vorm van de wijk/buurtschouw, het buurtbeheeroverleg, of het bewonersoverleg op complexniveau.

Bij "heel" gaat het om de onderhoudsstaat van de verhardingen en van het groen. Besloten is - aansluitend bij de praktijk in een aantal stadsdelen - tot een onderverdeling tussen "heel-verharding" en "heel-groen".

Het basisniveau voor "heel-verharding" is gestoeld op de CROW-systematiek, zoals die ook door de meeste stadsdelen voor het wegbeheer wordt gehanteerd. Het is een systematiek om de technische kwaliteit van alle elementen van de verhar-

ding te meten en de afwijking van het gewenste kwaliteitsniveau te bepalen. In bijlage 2 wordt de methode verder toegelicht.

Het basisniveau voor “heel-groen” is gestoeld op een benadering waarin sprake is van een menging van technische en gebruikskwaliteit. Het gaat bij het “heel-groen” om beelden van verzorgd en goed onderhouden groenvoorzieningen. In bijvoorbeeld stadsdeel Zuidoost zijn voor het groen kwaliteitsniveaus onderscheiden aan de hand van foto’s van situaties bij verschillende kwaliteitsniveaus. Zie verder bijlage 3.

Veilig

“Veilig” kan worden opgevat als risico’s op letsel vanwege de onderhoudstaat van wegen en dergelijke en letsel vanwege het verkeer. “Veilig” is ook sociaal veilig. De volkshuisvesting vindt dat met name sociale veiligheid de leefbaarheid in een buurt beïnvloedt. Het gaat om de mate waarin bewoners/gebruikers zich veilig voelen in omgeving: de buurt, de straat of het portiek. Daarmee is sociale veiligheid primair een subjectief begrip, dat niet noodzakelijk een nauw verband heeft met objectieve cijfers over het aantal inbraken in een straat of het aantal gevallen van vandalisme. Bekend is dat het gevoel van veiligheid ten dele ook bepaald wordt door hoe de buurt scoort op schoon en heel. Deze drie aspecten van leefbaarheid (maar ook prettig samenleven) hangen met elkaar samen. Ook specifieke aspecten in de inrichting van de (semi)openbare ruimte kunnen (het gevoel van) veiligheid bevorderen (zoals het voorkomen van onoverzichtelijke situaties).

Bij het formuleren van een basisniveau voor “veilig” in sociale zin kan gebruik worden gemaakt van indicatoren op basis van de monitor “Wonen in Amsterdam 2001” en de “Monitor Participatie” (rapportage “De staat van de stad Amsterdam”). De vragen aan burgers over veiligheidsgevoel overdag en ‘s avonds en de vraag naar het voorkomen van misdrijven in de buurt dienen als basis. Zie verder bijlage 3.

In het schema op pagina 25 worden de aanbevolen basis-niveaus voor schoon, voor heel en voor veilig van de (semi)-openbare ruimten gepresenteerd.

Schema Basisniveaus voor schoon, heel en veilig

	Aanbevolen kwaliteit				Leefbaarheidsaspecten
	zeer goed	goed	normaal	sober	
Hoofdwegen	•	•			Totaal
			•		Schoon en reiniging
	•				Heel verharding
			•		Heel groen
Stads(deel)centrum		•			Veiligheid
	•				Totaal
	•				Schoon en reiniging
		•			Heel verharding
Woonwijken	•				Heel groen
	•				Veiligheid
		•			Totaal
		•			Schoon/ reiniging
Omgeving wijkvoorzieningen		•			Heel verharding
		•			Heel groen
		•			Veiligheid
		•			Totaal
Kantoorterreinen			•		Schoon/ reiniging
			•		Heel verharding
			•		Heel groen
			•		Veiligheid
Industrieterreinen			•	•	Totaal
			•		Schoon/ reiniging
	•				Heel/ verharding
			•		Heel/groen
Parken			•		Veiligheid
		•	•		Totaal
		•			Schoon/reiniging
	•		•		Heel verharding
					Heel groen
		•			Veiligheid
		•			Totaal

Toelichting op het schema:

1. de basisniveaus zijn gedifferentieerd naar gebieden in de openbare ruimte. Deze gebieden verschillen naar de inrichting en de intensiteit van gebruik. De semi-openbare ruimte in relatie tot wonen valt in het schema te scharen onder de basisniveaus van de “woongebieden”;
2. per gebied is zowel een basisniveau voor de afzonderlijke aspecten schoon, heel/verharding, heel/groen, en veilig geformuleerd als een totaal-kwaliteitsniveau per gebied. De totaalscore doet recht aan het feit dat burgers de openbare ruimte ook integraal op kwaliteit beoordelen;
3. de basisniveaus voor schoon, heel en veilig geven tegelijk aan wat de kwaliteit van het onderhoud moet zijn.

Bijvoorbeeld het voldoen aan een basisniveau “zeer goed” voor schoon van een intensief bezocht gebied als een stads(deel)-centrum, stelt hoge eisen aan het niveau van reiniging, terwijl het niveau van onderhoud aan heel/verharding wat lager kan liggen om toch aan het basisniveau te voldoen. Voor industrie-terreinen is een basisniveau voor het totaal van “normaal” tot “sober” geformuleerd. Voor het onderdeel “heel/verharding” is in die gebieden een hoger niveau van onderhoud nodig om dat basisniveau te halen vanwege het veelvuldig gebruik door vrachtwagens dan bijvoorbeeld in woonwijken. Uiteindelijk moeten de betrokken partijen zelf voor ieder gebied in het stadsdeel bepalen wat het noodzakelijke onderhoudsniveau moet zijn, omdat dat afhankelijk is van de intensiteit van gebruik en de inrichting van het specifieke gebied.

Hoofdstuk 3

'Prettig samenleven en voorzieningen': de indicatoren

3.1. Inleiding

In de visie op Leefbaarheid hebben de AVO-partijen vanuit het perspectief van het wonen het begrip leefbaarheid afgebakend, waarbij de basis ligt bij de aspecten schoon, heel en veilig. Daarnaast is gekozen om het aspect 'prettig samenleven' in de afbakening van het begrip leefbaarheid op te nemen. Immers, zo maakte het onderzoek van Van Soomeren en Tops duidelijk, voor bewoners tellen naast een goed onderhouden en veilige buurt net zo goed allerlei sociale elementen mee in hun oordeel over de leefbaarheid in hun buurt.

Een uniforme en eenduidige kwaliteitsnorm voor 'prettig samenleven' is echter heel lastig te formuleren. Bewoners kunnen heel verschillende opvattingen hebben over hoe zij met buren om (willen) gaan. Leeftijd, inkomen, levensstijl en andere factoren oefenen invloed uit op de mate en wijze van betrokkenheid bij buren en buurt.

Wel is het wenselijk om een aantal indicatoren voor prettig samenleven en voorzieningen te formuleren. Deze indicatoren zullen worden opgenomen in een stedelijke monitor. Het doel is om de betrokkenen in stadsdelen 'munitie' te leveren om gesprekken aan te gaan over onderwerpen als normen en

waarden voor woongedrag, het activeren van bewoners bij leefbaarheidsprojecten in hun buurt, e.d.

3.2. De indicatoren

Het is onaanvaardbaar als in Amsterdam buurten sociaal 'door de bodem zakken' zoals in sommige steden het geval is. Dit vraagt van partijen op stadsdeelniveau dat zij negatieve sociale ontwikkelingen in buurten nauwlettend in de gaten houden en signalen van bewoners en ondernemers serieus nemen. Het AVO wil partijen op lokaal niveau uitdagen om met bewoners in gesprek te gaan over onderwerpen die te maken hebben met 'prettig samenleven' zoals:

1. mogelijkheden om te komen tot (minimaal) gedeelde waarden en normen voor omgangsvormen en woongedrag;
2. mogelijkheden om afspraken te maken over betrokkenheid en participatie van bewoners bij de buurt. Daarbij kan het gaan om stimuleren van deelname aan formele overlegstructuren (zowel van autochtone als bewoners behorend tot allochtone groepen) maar net zo goed om stimuleren van deelname aan concrete projecten in de buurt of straat (onder het motto: leefbaarheid begint bij de mensen zelf!);
3. in het verlengde van punt 2: betrokkenheid begint bij zorgvuldige communicatie van stadsdeel en corporaties met bewoners. Ook als realisatie van plannen langer duurt dan is afgesproken. Bewoners hebben zelden inzicht in (traagheid van) besluitvormingsprocessen, en raken gedemotiveerd als zij niets meer terughoren. Het AVO vindt de punten 2 en 3 ook van belang in relatie tot het hoofdstuk Participatie en Communicatie uit de Beleidsovereenkomst Wonen Amsterdam 2001-2002;
4. discussie over buurtvoorzieningen: kunnen stadsdeel, corporaties, welzijnsinstellingen, scholen, e.d. bewoners

prikkelen om aan te geven welke voorzieningen en welke kwaliteiten (assortiment van producten/diensten, openingstijden, bereikbaarheid) cruciaal zijn?

Bij de aanpak van bovengenoemde vier punten zouden volgens het AVO de volgende indicatoren voor 'prettig samenleven' in beschouwing moeten worden genomen. Daarbij wordt primair uitgegaan van subjectieve indicatoren (het oordeel van bewoners):

- oordeel over hoe mensen in de buurt met elkaar omgaan;
- oordeel over de buurtbetrokkenheid van bewoners;
- overlast;
- (on)veiligheidsgevoel;
- oordeel over de gezelligheid en saamhorigheid van de buurt;
- oordeel over mate van zich thuis voelen in de buurt;
- oordeel over frequentie van burencontakt;
- oordeel over voor-/ achteruitgang van de buurt in het afgelopen jaar vergeleken met de rest van Amsterdam;
- oordeel over het aanbod van parkeervoorzieningen, openbaar vervoer en buurtvoorzieningen;
- oordeel over verbeteraspecten in de woonomgeving.

Daarnaast is het van belang deze subjectieve indicatoren in perspectief van een aantal objectieve indicatoren te zetten zoals:

- bevolkingssamenstelling;
- buurt als verhuisredenen;
- overlastmeldingen;
- criminaliteit in de straat en buurt (auto/woning inbraak, geweldsdelicten);
- deelname aan bewonersgroepen e.d.;
- ontwikkeling van specifieke voorzieningen in de buurt.

Deze indicatoren zijn opgenomen in drie stedelijke onderzoeken onder Amsterdammers: "Wonen in Amsterdam 2001", de "Participatiemonitor 2000" (De staat van de stad) en de "Burgermonitor 2000". De "Participatiemonitor" en "WiA 2001" beschikken over resultaten op buurt- en stadsdeel-niveau. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op deze onderzoeken, het monitoren van leefbaarheidsindicatoren en het rapporteren over de leefbaarheid in de Amsterdamse buurten.

Hoofdstuk 4

Een stedelijke kennis-infrastructuur voor leefbaarheid

4.1. Inleiding

Overal in Amsterdam spannen bewoners en organisaties zich in om hun buurt leefbaar houden en maken. Dat blijkt uit de enorme hoeveelheid projecten en activiteiten op gebied van leefbaarheid in de stad. Betrokkenen hebben het gevoel dat ‘steeds opnieuw het wiel wordt uitgevonden’. Deels is dat nodig om commitment bij betrokkenen (zeker de niet-professionals) te laten groeien. Daarnaast is ook de context verschillend, waardoor projecten niet zomaar gekopieerd kunnen worden.

Toch vinden betrokkenen dat er veel meer van elkaar geleerd kan worden: wat gebeurt er allemaal in de stad om de leefbaarheid te verbeteren? Wat levert een bepaalde aanpak of project op, wat zijn risicofactoren? Wat zijn de verhalen achter een project? Wie zijn contactpersonen van een project? In het rapport “De Amsterdamse Leefbaarheidsaanpak gewogen” wordt dan ook geconcludeerd dat er een brede steun bestaat voor een stedelijke infrastructuur voor leefbaarheid waarin kennis, verhalen, contacten en ervaringen over projecten bijeenkomen en worden uitgewisseld.

4.2. Het KennisNetwerk Amsterdam

De AVO-partijen hebben ervoor gekozen om met het idee van het oprichten van een kennisinfrastructuur voor leefbaarheid aan te sluiten bij het initiatief van de Stichting KennisNetwerk Amsterdam. De initiatiefnemers zijn bewonersorganisaties, het opbouwwerk en het Amsterdams Steunpunt Wonen. Op 15 februari 2001 hebben zij het KennisNetwerk Amsterdam opgericht. Inmiddels bestaat er een website (www.kennisnetwerk.amsterdam.nl) waarop projecten, activiteiten, nieuwsbrieven, aankondigingen worden gepresenteerd. Vanuit allerlei geledingen van stadsdelen, woningcorporaties, wijkcentra, migrantenorganisaties zitten mensen in een Programmaraad die onderwerpen aandraagt voor bespreking in de stad. In het najaar van 2001 organiseerden zij bijvoorbeeld drie expert-meetings over 'leefbaarheidsbudgetten', 'anonimiteit' en 'buurtvaders en buurtmoeders'.

De nadruk bij het KennisNetwerk ligt op projecten die vallen onder de sociale pijler, daaraan blijkt bij de deelnemende partijen de meeste behoefte te bestaan. Als het deelnemersveld zich 'verbreed' kunnen echter ook projecten/ervaringen vanuit de fysieke pijler (schoon, heel, veilig) een plaats krijgen in het KennisNetwerk.

De partijen zijn van mening dat het KennisNetwerk Amsterdam een belangrijk initiatief is dat de tijd moet krijgen zich te ontwikkelen en een brede kring van partijen in de stad aan zich te binden. Daarvoor is continuïteit een noodzaak, in termen van mens- en denkkraft en in termen van financiële middelen. De belangrijkste bronnen zijn op dit moment de bijdragen van de aandeelhouders. Een toenemend aantal partijen heeft zich aangemeld als aandeelhouder tegen een jaarlijkse bijdrage. Het AVO zal zich inspannen om tot een structurele jaarlijkse bijdrage van het KennisNetwerk te

komen. Zij zal zich sterk maken voor een substantiële bijdrage. Ook zullen andere stedelijke en lokale partijen opgeroepen worden om een jaarlijks structurele bijdrage in de vorm van een aandeelhouderschap te leveren.

Hoofdstuk 5

Stedelijke monitor en rapportage

5.1. Inleiding

In de "Beleidsvereenkomst Wonen Amsterdam 2001-2002" hebben de partijen ten aanzien van monitoring en rapportage in grote lijnen afgesproken dat:

1. in het onderzoek "Wonen in Amsterdam 2001" specifiek aandacht wordt besteed aan de (ontwikkelingen in de) waardering van bewoners voor de leefbaarheid van buurten.
2. de Gemeente op basis van het onderzoek "Wonen in Amsterdam" tweejaarlijks zal rapporteren over de waardering van bewoners voor de leefbaarheid van buurten.

Er wordt op basis van het rapport van Van Soomeren en Tops vastgesteld dat Amsterdam opvalt door de veelvormigheid in leefbaarheidsprojecten ('laat duizend bloemen bloeien'). Een stedelijk beeld van de leefbaarheid in buurten kan partijen helpen om hun keuzes in de aanpak te toetsen. Daarom wordt groot belang gehecht aan een stedelijke monitor en rapportage over ontwikkelingen van de verschillende aspecten van leefbaarheid op buurtniveau.

5.2. Uitwerking monitor en rapportage over leefbaarheid

Voor de stedelijke monitor en rapportages wordt een aantal informatiebronnen gebruikt met gegevens over de hele stad en daarbinnen op het schaalniveau van buurtcombinaties. Essentieel is dat de gegevens over de leefbaarheid voor alle buurten op dezelfde manier zijn gemeten. Dat maakt het mogelijk om te rapporteren over scores op leefbaarheids-indicatoren in de stad als geheel en op het niveau van de buurten. Buurten (of typen buurten) kunnen met elkaar vergeleken worden.

Het AVO ziet het onderzoek Wonen in Amsterdam als de belangrijkste informatiebron voor een aantal subjectieve indicatoren voor leefbaarheid. Dit onderzoek is in 2001 uitgevoerd, de resultaten komen in begin 2002 beschikbaar. In het onderzoek wordt een grote steekproef onder Amsterdamse huishoudens, Amsterdammers gevraagd een oordeel te geven over onderhoud, reiniging (schoon en heel), de inrichting van de woonomgeving, de veiligheid, de buurtvoorzieningen en de sociale relaties in hun buurt. De scores op deze leefbaarheidsvragen van "WiA 2001" moeten worden beschouwd als een nulmeting. Elke twee jaar wordt dit WiA-onderzoek herhaald, waardoor buurten in de tijd kunnen worden gevolgd.

Deels zal ook worden geput uit de stedelijke "Participatiemonitor" (De staat van de stad Amsterdam). Ook hier gaat het om subjectieve indicatoren (het oordeel van burgers).

Daarnaast wordt een beperkt aantal objectieve indicatoren in de monitor van leefbaarheid opgenomen om deze te vergelijken met de subjectieve waarderingen van bewoners.

Hierbij kan worden gedacht aan de gegevens van het bureau voor Onderzoek en Statistiek (buurtvoorzieningen), aan de registraties van inbraken, gewelddelicten, overlastmeldingen van de politie, of aan de registraties van de GG & GD van ernstige overlastmeldingen, en gegevens van corporaties. Het AVO zal aanhaken bij andere bestaande stedelijke monitors, op voorwaarde dat ze gegevens over de hele stad bevatten.

De Gemeente zal het voortouw nemen in het nader uitwerken van de koppeling tussen de tweejaarlijkse rapportage op basis van het onderzoek Wonen in Amsterdam en de resultaten van andere genoemde registratie bronnen.

5.3. Functie stedelijke monitor en rapportage over leefbaarheid

De rapportages moeten primair een signaalfunctie vervullen voor partijen op buurt- en stadsdeelniveau. Het AVO denkt daarbij aan het gebruiken van diverse kanalen: de sites van bijvoorbeeld het Kennisnetwerk, AT5- specials of via stedelijke publicaties (vergelijkbaar met de Jaarrapportages woonruimteverdeling). De signalen moeten hun weg vinden naar allerlei lokale formele en informele overlegstructuren zoals de bewonersgroepen- en commissies, de buurtbeheer-overleggen, buurttafels en buurtschouwen. Op basis van deze rapportages kunnen de betrokkenen met elkaar de discussie voeren gegeven hun kennis over de specifieke omstandigheden, lokaal beleid e.d. en met elkaar beslissen of en welke maatregelen nodig zijn.

Bijlage 1

Activiteiten en verantwoordelijkheidsverdeling

leefbaarheid

Activiteiten	Verantwoordelijkheid
Woning (woon -en bouwtechnische kwaliteit, inbraakpreventie, schoonmaak gemeenschappelijke ruimte zoals portieken en galerijen)	Corporatie (Soms bewoners voor gemeenschappelijke ruimten)
Woonomgeving (onderhoud aangrenzende tuinen en binnenterreinen => grens: kavelgrootte)	Corporatie
Woonomgeving (inrichting openbare ruimte, inclusief verlichting, voorkomen zwerfvuil)	Stadsdeel
Woonomgeving (openbaar groen)	Stadsdeel
Graffiti verwijderen 1 Woning 2 Openbare gebouwen	1 Corporatie 2 Stadsdeel
Veiligheid 1 Woning (inbraakpreventie, hang/sluitwerk, afsluiten portieken etc). 2 Surveilleren 3 Maatregelen sociale veiligheid (verlichting, inrichting openbare ruimte)	1 Corporatie (basiskwaliteit, indien extra dan ook bewoners) 2 Politie 3 Stadsdeel
Voorzieningenniveau 1 Winkels, gezondheid, welzijn, (OV)-vervoersaansluiting, scholen, gemeenschappelijk werk etc. 2 Goed gebruik bedrijfsruimten	1 Stadsdeel voor organisatie, verschillende brancheorganisaties voor uitvoering 2 Corporatie
Beheer 1 Buurtconciërges 2 Huismeester 3 Buurtwachten	1 Stadsdeel indien alleen taak in woonomgeving, indien óók taak in woningen dan ook corporatie 2 Corporatie 3 Stadsdeel
Introductie nieuwe bewoners 1 Gericht op bewoners/complex 2 Gericht op buurt/stadsdeel	1 Corporatie 2 Stadsdeel
Aanpak overlast 1 "matige" overlast in woning 2 "extreme" overlast in woning 3 overlast in woonomgeving	1 Corporatie 2 Meldpunt (alle daarbij betrokken partijen) 3 Stadsdeel
Aanpak illegale bewoning	Corporatie en stadsdeel /afd. burgerzaken

Bijlage 2

Toelichting beoordelings- en normeringsmethode voor schoon

Schoon: methode Stichting Schoon Nederland

Deze methode wordt zowel landelijk als in Amsterdam toegepast. Bij de methode hoort een set van 31 beelden waarop diverse locaties (verhard en onverhard) met verschillende hoeveelheden en soorten (zwerf)vuil staan afgebeeld. Aan de verschillende situaties zijn schoonheidsgraden toegekend, die de mate van verzorging aangeven. Hierna wordt - om een beeld te vormen - een aantal van die foto's gepresenteerd. De set van beelden kan gebruikers begeleiden bij het vellen van een oordeel over de afgebeelde vervuilingssituaties, het vervolgens toepassen van die beelden op hun eigen stadsdeel, buurt of straat. Als derde stap kan op basis van de beoordeling geprobeerd worden om gezamenlijk te komen tot een norm. Ook biedt de methode een instrument om een referentiekader zichtbaar te maken voor burgers en belangenverenigingen. In het onderstaande schema worden met deze SNS- methode voor het aspect schoon vijf basisniveaus voor de verschillende gebieden geformuleerd:

1. zeer vuil : er zijn veel en grote concentraties veegvuil aanwezig;
2. vuil : het straat/groenbeeld wordt bepaald door kleine en grote stukken veegvuil;

3. matig : hier en daar nog wat kleine resten vuil;
4. schoon : er zijn sporadisch nog kleine hoeveelheden veegvuil te zien;
5. zeer schoon : er is geen veegvuil meer te bekennen.

zeer vuil (verhard)

zeer vuil (onverhard)

matig vuil (verhard)

matig vuil (onverhard)

schoon (verhard)

schoon (onverhard)

Bijlage 3

Toelichting op de CROW-systematiek voor verharding, de systematiek voor groen, en voor veiligheid

Verharding

Het CROW is het in Ede gevestigde Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in Grond-, Water-, Wegenbouw en Verkeerstech-niek. Dit centrum heeft een beoordelingssysteem voor de technische staat van verhardingen geïntroduceerd. Aan de hand van visuele inspectie wordt op een vijfpuntsschaal aangegeven wat de toestand van een weggedeelte is. Naarmate het oordeel dichter bij de vijf ligt is de noodzaak van ingrijpen groter. Landelijk wordt een gemiddeld cijfer van 2,1 voor asfalt en van 2,5 voor elementenverharding als acceptabel gezien. Met behulp van de inspectiegegevens kunnen jaarprogramma's en meerjarenplanningen opgesteld worden. Door het toepassen van eenheidsprijzen kunnen de uit de onderhoudsmaatregelen voortvloeiende kosten berekend worden.

Heel – groen

Zoals voor de voorgaande aspecten wel geldt is er voor het groen niet een landelijk ontwikkelde methodiek. Stadsdelen hebben programma's voor onderhoud en beheer van bomen, struiken, en gazons.

De in het schema van basisniveaus voor heel-groen gehanteerde schaal is geïnspireerd op onderdelen van de IBOR-methode (IBOR staat voor Integraal Beheer Openbare Ruimte) en de aanzetten tot een werkwijze in twee stadsdelen, waarbij foto's een viertal kwaliteitsniveaus visualiseren.

Veilig

De volgende vragen uit de twee genoemde monitors (Wonen in Amsterdam en Participatiemonitor) zijn gebruikt om de in het schema gehanteerde schaal voor veilig in te vullen.

Indicatoren op basis van Wonen In Amsterdam 2001

Vraag : "Hoe veilig voelt u zich overdag in uw buurt?"

Vraag: "Hoe veilig voelt u zich 's avonds in uw buurt?"

Scores veiligheid:

- zeer goed: gemiddelde score minimaal een 8;
- goed: gemiddelde score tussen 7 en 8;
- normaal: gemiddelde score tussen 6 en 7;
- slecht/sober: gemiddelde score minder dan 6.

Indicatoren op basis van Monitor Participatie in Amsterdam (De Staat van de Stad Amsterdam)

Vraag: "Kunt u nu aangeven of de volgende voorvallen en misdrijven naar uw eigen idee vaak, soms, bijna nooit, of nooit voorkomen in uw buurt?"

Het gaat om de volgende voorvallen/misdrijven: fietsendiefstal, diefstal UIT auto's, beschadiging of vernieling van auto's, bedreiging, bekladding van muren en (of) gebouwen, dronken mensen op straat, vrouwen en mannen die op straat worden lastiggevallen, vernieling van telefooncellen, bus- en tramhokjes, inbraak in woningen, geweldsdelicten, drugs-overlast, tasjesroof, overlast van groepen jongeren, overlast door omwonenden.

Totaalscores op bovengenoemde aspecten van veiligheid:

- zeer goed: minimaal 66% antwoordt "nooit";
- goed: voor alle aspecten tussen 50-66% antwoordt "nooit";
- normaal: tussen 33% en 50% antwoordt "nooit";
- slecht/sober: minder dan 33% antwoordt "nooit".

De definitieve waardering van scores wordt bepaald wanneer de resultaten van Wonen in Amsterdam 2001 en van de Participatie-monitor beschikbaar zijn.

